

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

8 Quenam bona vxor adultera amittat propter adulterium commissum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

rendum: sed intelligitur de alimentis, quæ dari solent adultis hominibus, qui vel aliunde habent quibus alantur, vel certe per seiplos alimenta possunt sibi comparare. Tertio, Iure Canonico filiis quantumvis spuris, & quantumvis ex damnato concubitu genitis debent parentes alimenta, siue pater sit; siue mater. *capit. cum haberet, de eo qui duxit in matrimonium, quam polluerat per adulterium.*

Obijcies contrarium dici in *cap. Per venerabilem. Qui filij sint legitimi.* Respondetur, Papam in dicto *cap. Per venerabilem*, argumentando contrarium dicere, non tamen definiendo; at in *cap. Cum haberet*, procedere definiendo.

Quæres, An Ius Canonica de dandis alimentis filio spurio, sit seruanda in foro exteriori, reflectâ lege Ciuili? Respondetur, Baldum in *Authentica, ex complexu, de Incestis nupt.* asserere, Ius Canonice seruari debere in omnibus spuris; quia de omnibus in vniuersum loquitur; & quia, vt diximus, etiam Iure Ciuili, non denegantur alimenta omnibus spuris, sed solum genitis ex damnato concubitu. Ergo Ius Canonice aliquid noui constituit concedendo alimenta filiis spuris.

Quæres, An Ius Canonice solum sit seruandum in terris Ecclesiæ subiectis? Respondetur, quosdam Legistas asserere, Ius Canonice concedens alimenta spuris, seruari debere in terris Ecclesiæ subiectis; alibi verò esse seruandum solum Ius Ciuile. Sed communis sententia est, prædictum Ius Canonice, vbique terrarum esse seruandum.

Septimò quæritur, An alimenta à patre relicta filio spurio, transeant ad hæredes spurij filij? Baldus in *l. eam quam, numer. 4. Cod. de fideicommissis*, ait non transire; quia alimenta vni cum vita finiuntur, & extinguuntur. *l. eam hi. §. Si vni. ff. de transfractionibus. & l. Domini. §. fin. ff. de usufructu.* Sed est notandum, hoc quod ait Baldus, esse verum ex Iure communi: nam alicubi, vt in Hispania, *Leg. Regia 9. & 20. Taurina*, constitutum est, vt liberè possit quis quintam partem bonorum suorum relinquere cui voluerit, dummodo reliquas hereditatis partes filiis legitimis relinquat. Vnde in Hispania pater poterit liberè filio spurio loco alimentorum relinquere quintam partem suorum bonorum; ita vt illa quinta pars transeat etiam ad hæredes filij spurij: quia illa quinta pars non solum habet rationem alimentorum, sed etiam rationem legati, quod ex libera Testatoris voluntate poterat alicui relinqui cuiuscunque extraneo. Ita Couarruias in *Epitome de Matrimonio. parte secunda. capit. 8. §. 6.*

Sequitur ex dictis, vt ex Iure communi, si pater relinquat filio spurio certum fundum, vt ex fructibus se alar, vsusfructus fundi pertineat ad filium spurium; sed dominium, & proprietatem erit penes hæredem patris testatoris vita defuncti.

Octauò quæritur, An pater teneatur dotare filiam spuriam etiam ex concubitu damnato genitam? Respondetur Bartolum *l. prima. ff. soluto matrimonio. & conf. 119.* asserere eum non esse obligatum, immò non posse facere. Ratio eius est, quia dos non habet rationem alimentorum. Sic etiam Baldus *l. fin. C. de dotis promissione. & l. qui libero. ff. de ritu nuptiarum. Alexander l. 1. ff. soluto matrimonio numer. 19. Angelus conf. 219.*

Sed communis est opinio, posse patrem id efficere, immò ad id obligari; quia dos succedat loco alimentorum in feminis: Sic Abbas *confil. 50. & conf. 115. libr. 2. Socinus l. 1. ff. soluto matrimonio, numer. 23. Boëtius decision. 129. numer. 11. Decius confil. 611. Couarruias in Epitome de Matrimonio, part. 2. cap. 8. §. 6. numer. 11.* Hæc opinio est verior. Nam etsi dos non habet rationem alimentorum, quantum ad omnia, in multis tamen æquiparatur alimentis.

Nonò quæritur, An pater filio spurio debeat alimenta concedere, secundum dignitatem, vel conditionem per-

sonam verò solum secundum necessitatem vite? Aliqui respondent filio genito ex damnato concubitu solum esse debita alimenta secundum necessitatem naturæ; alii verò spuris debent alimenta etiam secundum dignitatem personæ. Verum alij probabilius aiunt, cuiuscunque spurio debent alimenta secundum dignitatem personæ; quia alioqui commodè non aleretur.

Quæres, Quidnam nomine alimentorum intelligatur? Respondetur intelligi ea omnia, quæ sunt necessaria ad vitam, nimirum cibaria, vestitus, habitatio, medicina, & quæ ad disciplinas, & honestas artes percipiendas pertinent. Sequitur ex dictis, patre defuncto, eius hæredes obligari ad præbenda alimenta filio spurio patris defuncti.

Quenam bona, vxor adultera amittat ob adulterium commissum.

CAPVT VIII.

IN primis vxor adulterium committens dotem amittit, & ea viro adiudicatur sententia Iudicis secuta. *cap. Plerumque, de donationibus inter virum, & uxorem. l. consens. ff. de repud. & hoc intelligitur, etiam si vxor sit putativa, non vera. Glossa in cap. Plerumque citato, communiter recepta. Sic Abbas, Antonius, Præpositus in c. Plerumque, ita quoque Bald. & ceteri communiter, vt aiunt Couarruias in Epitome de sponsal. & matrimonio. par. 2. cap. 7. §. 6. numer. 1. & Iulius Clar. libr. 3. Receptorum sentent. §. adulterium. numer. 14.*

Secundò amittit etiam donationem propter nuptias, arthas, & paraphernalia bona. Glossa in *cap. Plerumque citato, & est communis opinio, vt ait Boëtius decis. 378. numer. 7. Couarruias loco citato numer. 3. Iulius Clarus supra citato in loco numer. 14.*

Tertio, Maritus adulterium committens, sententia Iudicis secuta, amittit donationem propter nuptias, eamque sibi vxor acquirit. Ita communis opinio, vt ait Clarus loco supra citato; & tenetur maritus dotem restituere vxori, si separaret vxor ab eo propter adulterium ab ipso commissum, Iul. Clar. prædicto loco numer. 13. Item in Hispania, (vbi bona acquisita constante matrimonio, sunt communia vtrique coniugi) Iure Regio amittit etiam vxor propter adulterium, sententia Iudicis secuta: lura, quæ ad ipsam pertinent. *l. 4. tit. 4. lib. 5. ordinar. Regali. vt ait Couarruias in eo loco quem supra retulimus. numer. 2.*

Primò quæritur, An vidua marito mortuo stuprum committens, amittat dotem, perinde ac si marito viuo adulterium commisset? Sunt duæ opiniones, prima asserit, eam amittere. Ita Paulus Castrensis in *l. fideicommissum. C. de fideicommissis. Præpositus in cap. Plerumque, supra citato. Iul. Hypolit. Felin. apud Couarruiam loco citato numer. 10.* Secunda opinio, ait eam non amittere. Sic Alexander, Decius, Paulus, Aymon, & alij apud eundem Couarruiam numer. 10. & 12. & hæc sententia est probabilior, saltem si post annum iuētus vidua fornicetur, vt ait Couarruias *ibidem.*

Secundò quæritur, An vxor amittat dotem, propter osculum, vel amplexum, vel tactum lasciuum cum alio viro, quam cum marito suo? Iulius Clarus loco citato, numer. 16. ait esse opinionem communem, eam amittere dotem, & intelligitur post iudicis sententiam secutam. Sed Couarruias loco citato, numer. 13. sentit eum alius, non amittere; quia hæc sunt indicia quidem adulterij, sed non adulterium. & hæc est probabilior sententia.

Tertio quæritur, An quando adulterium est notorium per euidenciam facti, amittat vxor dotem? Abbas in *cap. Plerumque, supra citato*, ait eam amittere; quia eo casu maritus propria auctoritate potest vxorem adulteram expellere. Idem sentiunt Angelus, & Siluester Abbatem secuti in *verb. Adulterium*: Sed videtur dicendum eam

non amittere nisi post iudicis sententiam: quia etiam si adulterium sit notorium per facti evidentiam, & id sufficiat, ut possit adultera expelli à viro propria auctoritate, non tamen sufficit ad hoc, ut amittat dotem.

De Restitutione faciendâ ex detractiōe, & infamia.

CAPVT IX.

NOTANDVM est primò, Nos in octavo Præcepto Decalogi tractaturos in vniuersum de peccatis, quæ per detractiōem committuntur: In presentia verò solum agemus de obligatione restituendi famam, quæ per detractiōem auferitur.

Secundò notandum, Obligationem restituendi famam, otiri ex hoc, quod fama alteri contra Iustitiam detrahitur.

Tertiò supponendum est, famam, esse opinionem, vel estimationem, quæ habetur de bonis, honoribus, & vita alicuius.

Quartò supponendum etiam, tria exigi, ut quis sit obligatus ad restitutionem famæ. Primum est, ut verè fama sit alteri adempta: secundum, ut sit ablata contra Iustitiam: Tertium, ut is, cui est detracta, eam nondum recuperauerit.

De hac igitur re tractant, hi omnes qui sequuntur Auctores: Gabriel in 4. dist. 15. qu. 16. Scotus eodem lib. & dist. 15. qu. 4. Maior eod. lib. & dist. 9. 17. & 18. Adrianus in 4. de Restitut. Quæstione qua incipit: Viso de bonis anima, respicit videre de bono fama, & Quodlibet. 11. Sotus lib. 4. de Infamia. quæst. 6. artic. 3. ad quartum & lib. 5. q. 10. art. 2. S. Thomas in 2. 2. quæst. 23. artic. 3. & ibi Caietanus. Ledesma in 4. part. 2. quæst. 18. art. 2. Summisit in verbo Detractio. Angelus, Rosella, Siluester, Tabiena, Armilla, Caietanus. Nauarrus in Manuali cap. 18. numer. 42. & sequentibus.

Vicimò supponendum famam quatuor modis posse iniuste auferri. Primò, V. g. si Titius Caium solum crimen imponat. Secundò, si Titius detegat verum quidem delictum Caij, sed omnino occultum. Tertiò, si Caius verum crimen suum de iuramento à Titio regat: nam eo ipso Titium tanquam calumniatorem reprehendere videtur. Quartò, si Titius audita quadam crimine Caij referat coram alijs, dicendo se audita recentere.

Primò queritur, quomodo intelligatur, oportere famam esse ablatam, ad hoc, ut sit obligatio eam restituendi? Responderi, & rectè quidem Sotus, id esse necessarium, quoniam non quoties mentitur quis, aut detegit peccatum alterius famam auferit. Exempla gratia, si de aulico homine dicas eum inferius puellæ aulicæ, vel cum alio in duellum descendisse, licet id sit occultum, immò licet sit mendacium, non obligaris famam restituere; quia non est ablata: nam re verè aulicæ viri pro nihilo habent humilioris peccata, immò, & de ipsis gloriantur. Similiter si persona aliqua sit publicè infamis, Verbi gratia: mentiendo dixisti Titiam meretricem heri misisse ad te Lenorem suam, non est obligatio restituendi: Item si detractio est de re leui, Verbi gratia, dixisti de adolescente dante operam literis, eum esse negligentem in studio literarum, non est obligatio restituendi; quia talis negligentia est venialis culpa, quam pro infamia adolescentes non habent. Item fama non auferitur, si detractor adeò est fide indignus, ut ei non credatur, vel iocose aliquid dicat. Item requiritur etiam ad obligationem restituendi famam, ut ea sit ablata contra Iustitiam: potest enim auferri aliquando licetè, ut si iudice accuses malefactorem, vel si seruato ordine Evangelico, in correptione fraterna duos, vel tres testes adhibeas, ut corripias peccantem, vel si consulens amico, criminolum, aut maleficum seruum detegas, ne cum admittat in obsequium tuum, vel ei nimium

fidat. Item si consulens Titio, detegas illi improbitatem Caij, ne eum accipiat in maritum filia sue tradendum. Item aliquando in detrahendo alicui, peccatur quidem, sed solum contra caritatem: & tunc non est obligatio restituendi famam. V. g. cum quis delictum alicuius, quod est publicè, refert, ex odio tamen, vel ira.

Secundò queritur, An qui alicuius crimen occultum refert viro prudenti, & amico fidei, absque vilo animo detracti, licet ex leuitate, vel loquacitate, obligetur ad restitutionem? Caietanus loco citato ait eum minimè obligari, immò nec peccare mortaliter, quotiescumque perire sit, ac si nulli crimen referatur, ac manifestetur, quia is, cui refertur, adeò est prudens vir, fidelis, & benignus, ut apud se solum mente retineat, crimen sibi detectum. Sic etiam videtur sentire Cordubensis in annotationibus super Sotum, de ratione regendi, vel detegendi secretum. Tabiena addit, se cetero refertè crimen alterius vni, vel duobus cordatis viris, non esse infamiam. At verò Sotus hanc Caietani, vel Tabienæ sententiam non probat; quia cum sic referuntur crimina aliorum, eo ipso minus exificationis habent, hi quorum crimina deteguntur, apud eos quibus referuntur. Item vnusquisque ægre fert, cum ipse crimen occultum alteri detegatur, quantumvis ille bonus sit vir, & nulli alteri sit delictum patefacturus. Sunt qui probent, & turentur sententiam Caietani eà ratione, quod hæc aiunt, detractio sit minima, & proinde solum esse peccatum veniale. Sed mihi magis probatur opinio Soti.

Tertiò queritur, An qui detegit alicuius crimen occultum consilij capiendi gratia, ut sibi caueat, vel alteri, obligetur ad aliquam ei restitutionem faciendam? Casus hic est quotidianus, & frequens: nam sepe consilio indigemus, ut malum vitemus, vel ab eo liberemur, & tamen consilium capere commode non possumus aliquando, nisi alienum crimen detegamus. Respondemus, nihil hic esse obligationis restituendi: non enim est infamia, vel detractio formaliter, cum capere consilium sæpe oporteat, ob periculum, vel malum aliquod vitandum. Hac de re latius agam infra in Octavo Præcepto Decalogi de Detractione.

Sequitur, eos qui in confessione sacramentali imprudenter, & inconsideratè detegunt crimen alienum, licet male fecerint, non obligari ad aliquid eius famæ restituendum, ut rectè ait Caietanus in 2. 2. loco supra citato: nam ea criminis detectio non est infamia, aut detractio formaliter, sed est imprudentia, & inconsideratio.

Quartò queritur, An sit obligatio restituendi famam, cum quis detrahit alteri contra Iustitiam, & tamen is, cui est detractum, suam famam integre recuperauerit, ob beneficia sua: Adrianus loco citato videtur asserere, etiam in eo casu esse obligationem. At Sotus supra citatus docet nullam esse obligationem: quia perinde est, ac si Titius recuperasset famam, sed ab alio. Vnde Nauarrus in hoc rectè sequitur Sotum cap. 18. numer. 42. Hæc opinio est probabilior. Sed est aduertendum, si ex hoc, quod Titius Caij famam detrahit, Caius non solum infamiam passus est, sed etiam damnum aliquod temporale ex infamia secutum: tunc, ut rectè ait Nauarrus, licet Caius famam suam recuperauerit, & Titius non teneatur eam restituere: teneatur tamen restituere dāna, quæ secuta sunt ex detractiōe: fieri enim potest, ut Caius amiserit iuramentum, siue commodum, aut beneficium aliquod, quod alioqui habuisset, si non esset ei in fama detractum.

Quintò queritur, Quid sit dicendum, cum is, apud quos Caius Titij crimen detexit, sunt penitus obliui, Caiusne obligatur ad aliquam restitutionem famæ? Responderetur nullam esse obligationem famæ restituendæ. Ita Sotus loco citato, Nauarrus cap. 18. numer. 47. Angelus in verb. Detractio. numer. 7. Siluest. eodem verb. quæst. 4. Anton. part. 2. titul. 2. cap. 2. §. 3. & ratio id probat: quia nihil infamæ Caius habet apud eos, qui sunt penitus obliui criminis, quod Titius detexit; damna tamen, quæ sequuta

fuerint